

Suositus 20 Yritystoiminnan selvittäminen ja seuranta yrityssaneerausmenettelyssä

Konkurssiasiamiehen toimiston webinaari 29.1.2025
Konkurssiylitarkastaja Marina Vatanen

Saneerausmenettelyä koskevat suositukset

- Suositusta numero 16 (Selvittäjän asema ja tehtävät) ei ole päivitetty 1.6.2023 lakimuutosten johdosta tai sen jälkeen.
- Hyvää saneeraustapaa koskevia suosituksia annetaan jatkossa asiakkohtaisesti kuten hyvää pesänhoitotapaa koskevia suosituksia.
- Neuvottelukunta on 11/2023 päivittänyt suosituksen nro 17 (Nopeutettu saneerausmenettely).
- Neuvottelukunta on 03/2024 antanut suosituksen nro 19 (Velallisen neuvonta ja ohjaus).
 - Tärkeä osa suositusta on sen liitteenä oleva yrityssaneerausvelalliselle annettavaksi tarkoitettu esite "Velallisena yrityssaneerausmenettelyssä".
- Neuvottelukunta on antanut 09/2024 suosituksen nro 20 (Yritystoiminnan selvittäminen ja seuranta yrityssaneerausmenettelyssä).

20 Yritystoiminnan selvittäminen ja seuranta

Sisältö

1 Yleistä

2 Toiminnan selvittäminen ja tarkastaminen

- 2.1 Yleistä
- 2.2 Selvittäjän selvitys- ja tarkastustoimet
- 2.3 Eriyistarkastus

3 Taloudellisen tilanteen seuranta

- 3.1 Taloushallinnon ohjeistaminen
- 3.2 Uusien velkojen ja saneerausvelkojen erottelemine ja seuranta
- 3.3 Kirjanpito ja taloushallinnon raportit

4 Selvittäjän ensiarvio

- 4.1 Yleistä
- 4.2 Ensiarvion laatiminen ja toimittaminen
- 4.3 Ensiarvion sisältö
- 4.4 Salassapitovelvollisuudesta muistuttaminen

5 Asiantuntijoiden käyttö

6 Saneerausmenettelyn jatkamisedellytysten arviointi

- 6.1 Menettelyn keskeyttämisperusteet
- 6.2 Keskeyttämisvaatimus
- 6.3 Saneerausmenettelyn lakkaaminen konkurssin johdosta

1 Yleistä

Rajaus

- Selvittäjän selvitys-, tarkastus- ja seurantatehtävät (YSL 8 § 1 mom.) erityisesti saneerausmenettelyn jatkamisedellytysten arvioinnin näkökulmasta.
- Kuukaudessa saneerausmenettelyn alkamisesta laadittava selvittäjän ensiarvio (YSL 11 §).
- Asiantuntijoiden käyttö.
- Saneerausmenettelyn jatkamisedellytysten arviointi ja menettelyn keskeyttäminen.

2 Toiminnan selvittäminen ja tarkastaminen

Yleistä

- Selvittäjän on huolehdittava siitä, että velallisen toiminta sekä ennen menettelyn alkamista että sen alkamisen jälkeen tulee selvitettyksi ja tarkastetuksi tarpeellisessa laajuudessa.
- Selvittäjä päättää selvitystoimien ja tarkastusten tarpeellisuudesta, laajuudesta, painopisteistä ja tekijästä.
- Selvittäjä voi käyttää apunaan asiantuntijoita.

Selvittäjän selvitys- ja tarkastustoimet

Selvitettävä ja tarkastettava on ainakin:

- **yhtiön velat ja muut sitoumukset** (uusi vrt. suositus 16, kohta 7.3)
- yhtiön omaisuus, mukaan lukien saatavat,
- väliaikaisen maksukiellon noudattaminen,
- saneerausmenettelyn alkamisen jälkeinen rahaliikenne (maksukiellon noudattaminen),
- yhtiön sisäisen ja ulkoisen laskennan taso ja esimerkiksi tilinpäätösinformaation oikeellisuus,
- vastuuhenkilöiden toiminta ennen yhtiön saneerausmenettelyä,
- osakeyhtiölain noudattaminen (vahingonkorvausperusteet, varojenjako),
- takaisinsaantiperusteet,
- lakisääteisten vakuutusten hoitaminen sekä
- vero- ja valvontailmoitusten jättäminen.

Selvitystyössä ja tarkastuksessa on kiinnitettävä riittävästi huomiota velallisen taloudellisten vaikeuksien syihin.

Erityistarkastus

- Erityistarkastuksen teettäminen voi olla tarkoituksenmukaista, jos selvittäjä ei itse saa selvitettyä asioita tarpeellisessa laajuudessa.
- Vrt. suositus 16 kohta 7.4: ”Velallisen toiminnan erityistarkastuksen teettäminen on usein suositeltavaa. Pienissäkin yrityksissä erityistarkastuksen teettäminen voi olla tarkoituksenmukaista, jos selvittäjä ei itse saa selvitettyä asioita tarpeellisessa laajuudessa.”
- Tärkeää on, että tarkastustoimeksiannot rajataan saneerauksen kannalta olennaisiin seikkoihin.
- **Erityistarkastustoimeksiannot on syytä kilpailuttaa.**
- Erityistarkastuksen toimeksianto on syytä tehdä kirjallisena.

3 Taloudellisen tilanteen seuranta

Taloushallinnon ohjeistaminen

- Selvittäjän ja velallisen on syytä heti saneerausmenettelyn alkaessa sopia taloudellisen tilanteen säännöllisestä seurannasta.
- Taloudellisen tilanteen seurannalla tarkoitetaan sekä rahoituksen että yritystoiminnan kannattavuuden seurantaa.
- Taloushallinnon ja sen raportointijärjestelmien on pystyttävä tuottamaan luotettavaa ja ajantasaista tietoa velallisen taloudellisesta tilanteesta, minkä vuoksi velallisen taloushallinnon ohjeistus on tärkeää.
- Ei kuitenkaan selvittäjän vastuulla, jos taloushallinto ei tähän pysty.

Uusien velkojen ja saneerausvelkojen erottaminen ja seuranta

- Uusien velkojen ja saneerausvelkojen erottaminen kirjanpidossa on tarpeen ja tärkeää eri asemassa olevien velkojen käsittelyn ja seurannan helpottamiseksi.
- Velkojen jatkuva seuranta yhdessä velallisen ja kirjanpitäjän kanssa on tärkeää.
- Selvittäjän on ilmoitettava velalliselle, milloin ja mitä tietoja velallisen on toimitettava selvittäjälle uusista veloistaan.
- Uudet velat eivät saa muodostua liian suureksi suhteessa velallisen maksuvalmiuteen ja maksukykyyn.
- Jos uusien velkojen maksamisessa ilmenee ongelmia, tästä on neuvoteltava velallisen ja velkojatoimikunnan/velkojien kanssa. Olennainen laiminlyönti voi olla keskeyttämisperuste

Kirjanpito ja taloushallinnon raportit

- Selvittäjälle tulisi toimittaa kirjanpidon raportit (vähintään tuloslaskelma ja tase) kuukausittain.
- Kuukausittainen kirjanpito on syytä edellyttää tehtäväksi aina 1–2 viikon sisällä kuukauden viimeisestä päivästä.
- Menettelyn alkamisajankohdalle on laadittava välitilinpäätös. Välitilinpäätöksen ei tarvitse olla tilintarkastettu, ellei selvittäjä toisin katso (tilintarkastuksesta ei mainintaa suosituksessa 16).
- **Kassavirtalaskelma selvittäjän harkitsemassa laajuudessa** (ehd.: muutaman kuukauden rullaava kassavirtaennuste 12 kuukauden kuukausittaisen kassavirtaennusteen lisäksi)
- Budjetti velallisen kanssa sovittavalle ajanjaksolle.
- Lähtökotana on, että velallisen taloushallinto itse laatii tarvittavat raportit.
- Tarvittaessa selvittäjä voi isommissa yrityksissä käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

4 Selvittäjän ensiarvio

Selvittäjän ensiarvio korvannut perusselvityksen

- Selvittäjä ei enää laadi perusselvitystä tuomioistuimen asettamassa määräajassa
- Selvittäjän on **kuukauden** kuluessa menettelyn alkamisesta toimitettava selvittäjän ensiarvio (YSL 11 §), joka sisältää
 - saneeraushakemukseen nähden **olennaiset uudet** tai **poikkeavat tiedot** velallisen taloudellisesta tilanteesta ja taloudellisten vaikeuksien syistä
 - sekä arvio yritystoiminnan **elinkelpoisuudesta** ja **tervehdyttämiskeinoista** sekä **menettelyn jatkamisen kannalta merkittävistä seikoista**.

Ensiarvion oltava tiivis

- **Selvittäjän omat havainnot** olennaisista uusista tai poikkeavista tiedoista, sekä selvittäjän **oma arvio** yritystoiminnan tervehdyttämiskelpoisuudesta ja -keinoista sekä menettelyn jatkamisedellytyksistä.
- Ensiarviossa ei pidä toistaa hakemuksessa tai aloittamispäätöksessä olevia tietoja, eikä siinä pidä listata yksityiskohtaisia yritystietoja.
- Selvittäjä voi harkintansa mukaan tai velkojan pyynnöstä lähettää velkojille saneeraushakemuksen ensiarvion lisäksi.
- Ensiarvion sisältämän tiedon tulisi keskittyä menettelyn jatkamisen kannalta ja velkojen näkökulmasta olennaiseen - kuten keskeyttämisperusteisiin liittyvään - tietoon.

Olennaiset uudet tai poikkeavat tiedot

- Esim. tiedot, jotka ovat käyneet ilmi vasta selvittäjän perehdyttyä yritykseen ja sen toimintaan tai joiden osalta selvittäjä on tullut erilaiseen käsitykseen kuin mitä hakemuksessa on esitetty.
- Selvittäjällä on harkintavaltaa sen suhteen, mitä hän pitää kunkin velallisen kohdalla olennaisena.
- Tietojen määrä ja yksityiskohtaisuuden taso riippuvat yrityksen koosta, toiminnan laajuudesta ja velkojien määrästä sekä hakemuksen tasosta. Olennaisia tietoja voisivat olla esim. hakemusta eritellymmät tasetiedot tai olennaiset muutokset hakemuksen liitteenä toimitettuun saatavaluettelo.

Elinkelpoisuus, tervehdyttämiskeinot, jatkamisen kannalta merkittävät seikat

- Aina oltava selvittäjän oma arvio näistä, poikkeustapauksessa perusteltu syy sille, miksei arviota voi antaa.
- Tiiviisti avattava voidaanko yrityksen toiminta saada kannattavaksi ja millä keinoilla sekä perustelut arviolle.
- Tervehdyttämiskelpoisuuden arvioimiseksi selvittäjän on perehdyttävä ainakin toiminnan kannattavuuden, taseaseman ja kassatilanteen kehitykseen. Lisäksi käytävä läpi yrityksen toimintaa, markkinointia, tuotteita, toimintaympäristöä ja kustannusrakennetta.
- Menettelyn jatkamisen kannalta merkittäviä tietoja ovat esimerkiksi tiedot ja arviot uuden rahoituksen tarpeesta ja hankkimismahdollisuuksista, uusista veloista ja yrityksen tulevaisuudennäkymistä.

Ensiarvion laatiminen ja toimittaminen

- Ensiarvio on annettava velkojatoimikunnalle, suurimmille velkojille ja pyynnöstä muillekin velkojille sekä velalliselle kuukauden kuluessa menettelyn alkamisesta.
- Ensiarvion antamiselle ei voi pyytää tai saada tuomioistuimelta pidennystä.
- Selvittäjä toimittaa ensiarvion YSL 81 §:n mukaista tarkoituksenmukaisinta tapaa käyttäen ja tallentaa sen Kostiin.
- Jos selvittäjä havaitsee menettelyn keskeyttämisperusteen aikaisessa vaiheessa, selvittäjän ei pidä laatia ensiarvioita, vaan tarvittaessa hakea viipymättä menettelyn lakkaamista.

Salassapitovelvollisuudesta muistuttaminen

- Ensiarviossa on muistutettava salassapitovelvollisuudesta, mieluiten heti asiakirjan alussa.
- Esimerkki salassapitolausekkeesta sama kuin suosituksessa 16 perusselvityksen osalta.

5 Asiantuntijoiden käyttö

Selvittäjällä on oikeus käyttää tehtäviensä suorittamisessa apunaan asiantuntijoita

- **Velallisen henkilökuntaa** tai **yrityksen omaa tilintarkastajaa** tulee kuitenkin mahdollisuuksien mukaan käyttää esimerkiksi raporttien, laskelmien ja ennusteiden tuottamiseen sekä tositeaineiston kopiointiin.
- Tarkastuskustannusten vähentämiseksi tulee lisäksi käyttää hyväksi jo tehtyjä selvityksiä.
- Ennen kustannuksiltaan merkittäviä tarkastus- tai selvitystoimeksiantoja selvittäjän on neuvoteltava velkojatoimikunnan tai suurimpien velkojien kanssa.
- Selvittäjän on informoitava velallista tarkastustarpeesta ja annettava tälle arvio tarkastuskustannuksista.

6 Saneerausmenettelyn jatkamisedellytysten arviointi

Menettelyjen keskeyttämisperusteet

- Perusmuotoisen saneerausmenettelyn keskeyttämisperusteet: YSL 7 §.
- Varhaisen saneerausmenettelyn keskeyttämisperusteet: YSL 4c §
- Suosituksessa esimerkkejä keskeyttämisvaatimuksen tekemistä yleensä edellyttävistä tilanteista, muutama esim.:
 - Selvittäjän tai tilintarkastajan ennakkolaskun maksamattomuus
 - Vähäistä suurempien uusien velkojen maksamattomuus
 - Olennaiset puutteet kirjanpidossa
- Viime kädessä tuomioistuin ratkaisee kunkin keskeyttämisperusteen olemassaolon.

Keskeyttämisvaatimus

- Havaitessaan keskeyttämisperusteen selvittäjä voi harkintansa mukaan ensin neuvotella asiasta velallisen ja velkojatoimikunnan tai suurimpien velkojien kanssa ennen keskeyttämisvaatimuksen tekemistä.
- Vrt. suositus 16 kohta 7.4: Havaitessaan keskeyttämisperusteen selvittäjän on ensin neuvoteltava asiasta velallisen ja velkojatoimikunnan/velkojien kanssa. Jollei tilanne ole korjattavissa kohtuullisin toimenpitein ja kohtuullisessa ajassa, selvittäjän on tehtävä käräjäoikeudelle vaatimus menettelyn keskeyttämisestä.
- Selvittäjän lisäksi menettelyn keskeyttämisvaatimuksen voi tehdä velkoja tai velallinen.

Saneerausmenettelyn lakkaaminen konkurssin johdosta

- Jos velallinen asetetaan konkurssiin saneerausmenettelyn alettua, saneerausmenettely lakkaa.
- Saneerausmenettelyn alettua velallinen voidaan velkojan hakemuksesta asettaa konkurssiin vain, jos velallinen menettelyn alkaessa oli maksukyvytön ja olosuhteet ovat sellaiset kuin 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitaan tai jos konkurssihakemus perustuu saneeraushakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneen velan maksun laiminlyöntiin.
- Saneerausmenettelyn aikana velallinen ei saa luovuttaa omaisuuttaan konkurssiin ilman selvittäjän suostumusta (YSL 29.2 § 8 k).

Kiitos!

VT, KTM Marina Vatanen
Konkurssiylitarkastaja
Konkurssiasiamiehen toimisto
konkurssiasiamies@oikeus.fi
www.konkurssiasiamies.fi

Seuraa meitä

